

الزامات یک دوسالانه شهری

درباره دوسالانه هنر و مبلمان شهری در پاریس

نارسیس سهراپی

به ارتفاع ۴.۵ تا ۹ متر، به‌عنوان اثری از هنر جنبشی که در شب و روز قابل رؤیت است، برای هردو گروه سواره و پیاده، توهم حرکت توسط فرم‌ها و رنگ‌هایش را به بیننده القا می‌کند، در بخش انتهایی این محوطه که منظری رو به پاریس دارد، قرار گرفته است.

دوسالانه هنر شهری لادفانس

فضاهای باز لادفانس بستر مناسبی برای برگزاری برنامه‌های مختلفی همچون کنسرت‌های رایگان تابستانه، بازارهای روستایی و اجرای پرفورمنس‌های هنرمندان مختلف بوده است. دوسالانه هنر شهری لادفانس، که مشابه سالانه هنر شهری بهار تهران (بهارستان) می‌باشد، مهم‌ترین رویداد دوسالانه این منطقه محسوب می‌شود. این دوسالانه هنر شهری توسط جان کیریستوفر شولیت^۴ در سال ۲۰۱۲ پیشنهاد داده شده که تاکنون سه دوره آن برگزار شده است. هدف از برگزاری این برنامه، به‌عنوان یک اتفاق هنر شهری، پیوند فضای تردد، کار و سکونت در این منطقه برای تشویق هرچه بیشتر افراد به حضور در فضای عمومی

شده‌اند. مجسمه‌هایی که در این منطقه قرار گرفته‌اند، همگی آثار مجسمه‌سازان مطرح در زمینه هنر شهری محسوب می‌شوند. مجسمه‌ها در مقیاس بزرگ و در قسمت‌های مختلف - اعم از فضاهای باز، فضاهای سبز و یا در کنار آبناها - قرار دارند.

انتخاب آثار و نحوه قرارگیری‌شان دارای هم‌زیستی و تناسب با محیط پیرامون هستند. به‌طورمثال مجسمه فولادی عنکبوت قرمز به ارتفاع ۱۵ متر و وزن ۶۰ تن، مابین سورنالیسم و ابستره است. اثر الکساندر کالدرا^۵ که در سال ۱۹۷۶ در مقابل ورودی ساختمان‌های میان‌مرتبه و ورودی متروی بین‌شهری قرار گرفته و یا اثر انگشت شست، ساخته‌شده توسط سزار^۶ به ارتفاع ۱۲ متر و وزن ۱۸ تن در مقابل وزارت محیط‌زیست و توسعه پایدار، شخصیت‌های تخیلی خون‌میرو^۷ با ترکیب رنگی زنده، نیمه‌فانتزی و نیمه‌خودمانی، مشخص می‌شوند با ارتفاع ۱۲ متری‌شان در ورودی مرکز خرید چهار فصل^۸ و حوضچه با طول ۸۴ متر و عرض ۲۶ متر، اثر تاقیس^۹ که با موزاییک‌هایی به سبک فرسک تزئین شده‌اند. این حوضچه با ۶۶ فواره به ارتفاع ۱۵ متر و ۴۹ میله فلزی

لادفانس^۱، واقع در شمال‌غربی پاریس، منطقه‌ای است با کاربری غالب اداری و تجاری. این منطقه به‌عنوان اولین پهنه کار و تجارت در اروپا محسوب می‌شود که در سال ۱۹۵۸ شکل گرفت. این محوطه در مساحت حدود ۱۶۰ هکتار، سه‌میلیون مترمربع واحد اداری و تجاری، ۳،۵۰۰ شرکت تجاری را در خود جای داده، که روزانه محل مراجعه ۱۵۰،۰۰۰ کارمند است. ۱۵ شرکت از ۵۰ شرکت بین‌المللی دنیا در این منطقه قرار دارد. از نظر وسعت بزرگ‌ترین سایت توریستی منطقه شهری پاریس محسوب می‌شود که مورد توجه اقشار مختلف اقتصادی و اجتماعی می‌باشد و در حاشیه پاریس تاریخی به‌نوعی نمایشی از توجه به مدرنیته در فرانسه را القا می‌کند.

فضای عمومی لادفانس: موزه روباز از آثار مجسمه‌سازان مطرح دنیا

ویژگی‌های منحصر به فرد این منطقه، وجود موزه روباز مجسمه لادفانس است که دربرگیرنده بیش از ۶۰ اثر هنری از ۵۰ هنرمند از ۱۴ ملیت مختلف ساخته

است. ایجاد فضایی برای استراحت، سرپناه، فضای انتظار، ملاقات‌های دوستانه و یا کاری و ایجاد دیالوگ قوی میان فضای کار و فضای عمومی ذکر شده است. جان کیریستوفر شوبلت، به‌عنوان طراح شهری و ایده‌پرداز بی‌ینال هنر شهری معتقد است:

«توجه به خلاقیت جزئی از تاریخ منطقه لادفانس است، با برگزاری بی‌ینال فروم عمومی و همگانی ما می‌توانیم در جهت ایجاد آرمان‌شهری در پهنه کار و تجارت لادفانس قدم برداریم. درحالی‌که روند ساخت و ساز معماری در این منطقه کم‌رنگ‌تر شده است، ما می‌توانیم در جهت زندگی‌بخشی به این منطقه موثر باشیم. مهم این است که هرگز از فکرکردن به عابر پیاده و کسانی‌که مایل هستند شهر را در مقیاس انسانی ببینند غافل نباشیم. ایده اولیه طرح این بوده است که چگونه سطح استفاده از این فضا را در زندگی روزمره افراد افزایش دهیم.»

این دوسالانه در هر سه دوره‌ای که برگزار شده، دارای شعار و رویکرد خاصی بوده است. در دوره اول، ارتباط با طبیعت (تجربه‌ای جهت ارتقای سطح خلاقیت و نوآوری، با رویکرد توجه به محیط‌زیست در فضای شهری)، دوره دوم با فهمیدن^۱ و دوره سوم با شعار روستایی در مقیاس جهانی^۲، شعار این رویداد شهری بوده است. در هر دوره، از شرکت‌کنندگان خواسته شده است که طرح‌هایشان را متناسب با شعار اصلی و متناسب با زیرمجموعه‌های هر یک از بی‌ینال‌ها ارسال کنند. به‌طورمثال شعار دومین بی‌ینال که فهمیدن بوده است و رویکرد اصلی آن گسترش استفاده از مدول‌ها با هم بود. چهار سوژه اصلی برای چهار استفاده‌سازندگان پیشنهاد شد: زمین بازی بچه‌ها (که یک بازی خاصی را شامل شود) و پرورش خلاقیت،

آماده‌سازی یک مسیر پرتحرک همراه با تشویق به ورزش و گسترش فضای اشتراکی و یا محورهای ارائه اثر در بی‌ینال سوم، موارد ذیل بوده است:

- ایجاد سرپناه در فضای باز این منطقه قابل اجرا باشد و در شرایط آب‌وهوایی باد و باران...؛
- امکان کار خارج از اتاق کار و برج‌ها؛
- ایجاد مکان نشستن در فضای عمومی و کار خصوصی.

از ابتدای امر تصمیم بر این بوده است که مواد و مصالح مصرفی در این دوسالانه، همگی قابل بازگشت به چرخه حیات باشند و در این حرکت به‌طورکلی به محیط اجتماعی نیز توجه شده بود و شهروندان تشویق می‌شدند که به مسئله محیط‌زیست توجه کنند و از ظرفیت‌های این منطقه به بهترین نحو استفاده کنند.

معیارهای انتخاب آثار

شرکت دفکتو^۱ به‌عنوان سازمان متولی پهنه کار و فعالیت لادفانس متولی، مسئول برگزاری این برنامه است. در طی این بی‌ینال با توجه به درنظرگرفتن شرایط، قابلیت‌ها و نیازهای این منطقه، هنرمندان امکان کار و خلاقیت را در این منطقه داشته باشد. معیارهای انتخاب آثار در هر سه دوره عبارت‌اند از:

- قابلیت‌های پروژه برای رفع نیازهای استفاده‌کنندگان، خواه ساکنین این منطقه، خواه کسانی که در این منطقه کار می‌کنند و خواه بازدیدکنندگان (۴۰٪)؛
- توجه به اصول ارگونومی (مهندسی انسانی) (۳۰٪)؛
- توان و قابلیت پروژه برای پاسخ‌دادن به نیازهای نو و توسعه پایدار (۱۰٪)؛
- خاص بودن پروژه و خلاقیت (۵۰٪).

در کنار تمامی معیارها، چندعملگری‌بودن آثار از شرایط اولیه آثار شرکت‌کننده است.

نحوه گزینش آثار منتخب

در ابتدا از داوطلبان شرکت در این دوسالانه، خواسته شده است که ماکت اولیه‌ای از پروژه به هیئت‌دوران تحویل دهند که هزینه ماکت ساخته‌شده به شرکت‌کنندگان پرداخت می‌شود. روند ارزیابی، انتخاب و داوری آثار برعهده سازمان دفکتو، شورای هنری متشکل از اساتید و هنرمندان بین‌المللی می‌باشد و در طی، مراحل اجرا و مدت نصب هر سه گروه، هنرمندان برگزیده، سازمان دفکتو و بخش هنری بی‌ینال با هم در ارتباط نزدیک هستند. چنانچه در طی انجام پروژه و در طی مدت نصب آثار تغییرات

در پروژه‌ها داده شود، باید به تایید کمیته متشکل از هر سه عامل برسد.

چگونگی مدیریت تخصیص بودجه

بودجه کلی که برای این دوسالانه درنظر گرفته شده است، در هر دوره‌ای پانصدهزار یورو درنظر گرفته شده بود که برای اجرای هشت اثر هنری به‌مدت یک‌سال پیش‌بینی شده است و با توجه به شرایط و هزینه‌های هر پروژه به هریک از آثار تعلق می‌گیرد. پیش‌بینی هزینه‌ها به‌صورت زیر است:

- هزینه مصالح و مواد؛
- هزینه مواد و مصالح لازم برای ساخت اثر؛
- هزینه‌های دفتر مطالعه و تولید اثر؛
- هزینه تهیه ماکت اولیه از اثر؛
- هزینه‌های مربوط به تعمیر و نگهداری اثر در طی یک‌سال ارائه اثر؛
- هزینه حمل و نقل، مونتاژ اثر، برچیدن اثر در انتهای بی‌ینال و بازیافت آن.

شرکت‌کنندگان می‌توانند به‌تنهایی و یا در غالب گروه کاری معرفی شوند و هزینه‌های جانبی آثار و بیمه آن‌ها با سازمان برگزارکننده خواهد بود. حق مالکیت تولید اثر موقت برعهده برگزارکننده بوده است.

در ابتدای این طرح این سوالاتی مطرح بوده است که با نصب و ایجاد آثار جدید آیا زمینه فعالیت‌های کاری و تفریحی بیشتری فراهم می‌شود؟ کار و فعالیت چگونه می‌توانند به فضاهای عمومی پهنه کار و فعالیت لادفانس برگردند و این فضا تنها فضای عبور و مرور نباشد. پس از اجرای اولین و دومین بی‌ینال، نظرسنجی‌های عمومی در سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ بازخورد تجربه نشان می‌دهد، که آثار مبلمان شهری پدیدینامیک با رنگ‌های زنده که چندعملکردی بوده‌اند، با استقبال بیشتری روبه‌رو بوده‌اند. ترکیب رنگ‌های گرم با طرح‌های ساده پازل‌گونه، بهترین پاسخ‌دهنده به این خواسته هستند.

پی‌نوشت

۱. La Defance / ۲. Alexander Calder / ۳. Cesar Baldacc / ۴. Joan Miró / ۵. Quatretemps / ۶. Takis / ۷. Jean—Christophe Choblet / ۸. plag-In / ۹. Village Global / ۱۰. Defact.

